

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології
на тему:

**ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМ ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ З
КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ**

Студентки групи Кор 23-21
факультету східної та слов'янської філології
денної форми навчання

Освітньої програми:

Корейська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.066 Східні мови та
літератури (переклад включно),

перша – корейська

Старинської Вікторії Володимирівни

Науковий керівник: доц. Пророченко Н. О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	6
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМ ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ	6
1.1. Поняття транслітерації.....	6
1.2. Основні принципи транслітерації та вимоги до неї	8
1.3. Застосування транслітерації	9
Висновки до розділу 1	10
РОЗДІЛ 2	12
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМ ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКИХ МОВАХ.....	12
2.1. Порівняльна характеристика систем транслітерації з корейської мови в українській мові.....	12
2.2. Порівняльна характеристика систем транслітерації з корейської мови в англійській мові.....	17
Висновки до Розділу 2	23
ВИСНОВКИ.....	25
초록	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30

ВСТУП

У сучасному світі завдяки глобалізації та швидкому розвитку технологій важливість міжнародної комунікації набуває першочергового значення. З цією необхідністю постає ряд викликів, одним з яких є передача тексту між різними мовами та алфавітами. Транслітерація, яка визначається як процес передачі тексту з одного алфавіту в інший, стає ключовим елементом в забезпеченні ефективного розуміння між мовами та культурами. У контексті лінгвістики та міжнародних відносин, транслітерація виконує важливу роль, зменшуючи мовні бар'єри та забезпечити зрозумілість у міжнародному спілкуванні.

В нашій курсовій роботі ми дослідимо основні аспекти транслітерації з корейської мови в українській та англійські мовах, зокрема її особливості та використання.

Актуальність теми. В умовах глобалізації та міжнародних відносин роль транслітерації зростає задля забезпечення більшої ефективності комунікації між різними мовами та культурами. Оскільки у світі, зокрема в Україні, зростає інтерес до корейської мови, культури та співпраці з Республікою Корея у таких сферах, як туризм, освіта, бізнес та культурний обмін, транслітерація корейських імен, власних назв та інших текстів стає важливою для забезпечення розуміння та ефективного спілкування.

Для передачі корейської мови абетками інших мов засобами транслітерації використовується декілька різних систем, що зазвичай викликає труднощі у їх використанні. Оскільки кожна з цих систем має переваги та недоліки, при виборі системи для використання важливо враховувати їх.

Також в Україні відсутня власна система транслітерації для корейської мови, наслідком чого є використання систем інших мов, які не є адаптованими під вимови української мови.

Метою роботи є виявлення відмінностей Нової латинізації корейської мови, системи Макк'юна-Райшауера, Єльської латинізації, ISO/TR 11941 та SKATS, які використовуються для транслітерації корейської мови в англійській мові; аналіз причин небажаного використання системи Концевича для передачі корейського тексту українським алфавітом.

Задля досягнення цієї мети необхідно виконати наступні **завдання**:

- 1) Уточнити сутність поняття транслітерації, її принципи та значення у різних сферах;
- 2) Дослідити проблему транслітерації корейської мови в українській мові;
- 3) Порівняти системи транслітерації корейської мови, які використовуються в англійській мові.

Об'єктом дослідження є система транслітерації з корейської мови в українській та англійські мовах.

Предметом дослідження є порівняльна характеристика особливостей систем транслітерації з корейської мови в українській та англійській мовах.

Матеріалом дослідження слугують назви міст, округів, провінцій Республіки Корея, назви станцій, імена та загальні назви у кількості 16 одиниць, транслітерацію яких у роботі подано українською та англійською мовами.

Методи дослідження курсової роботи зумовлені її метою та завданнями. У нашій роботі ми використовували лінгвістичний аналіз задля дослідження особливостей різних систем транслітерації. Також ми використали зіставний метод дослідження, який було застосовано для виявлення схожого та відмінного в зіставлюваних системах транслітерації.

Наукова новизна роботи зумовлена тим, що було запропоновано систему транслітерації корейської мови, яка відповідає вимогам української мови, а також звертає увагу на фонологічні та графічні особливості корейської мови, та створено аналіз систем транслітерації, які використовуються в англійській мові для передачі корейської мови.

Практичним значенням курсової роботи є можливість її використання задля спрощення перекладу та комунікації в різних сферах, таких як бізнес, освіта та міжнародні відносини. Крім цього, пропозиція системи транслітерації для української мови сприяє розвитку мовної освіти та вивченню корейської мови в Україні, сприяючи культурному розмаїттю та взаєморозумінню між мовами.

Структура. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, анотації та списку використаної літератури, який містить 32 позиції. Загальний обсяг роботи становить 32 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМ ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ

1.1. Поняття транслітерації

Транслітерація – це спосіб передачі письма, при якій графічні знаки однієї системи письма передаються відповідними графічними знаками іншої, незважаючи на їхню вимову (Кот, 2017). Як зазначає М. Вакуленко (2015) перезапис літер під час транслітерації має регулюватися орфографічними нормами мови, якою транслітерується певний текст. При транслітерації допускається умовне використання літер та введення діакритичних знаків (Кочерган, 2001). Це дозволяє позначати звуки та літери певної мови з максимальною точністю та відповідністю. У дослідженні Д'якова, Кияка та Куделько (2000) висвітлено, що основною метою транслітерації є забезпечення абсолютно точного відтворення транслітерованої лексичної одиниці в оригінальному написанні, без будь-яких змін або спотворень. Автори підкреслюють необхідність збереження автентичності та правильності передачі тексту для забезпечення якості та надійності комунікації між мовами. Транслітерація стала важливим аспектом міжмовної та міжкультурної комунікації. Цей спосіб передачі письма набув широкого використання у різних сферах, перш за все у перекладі. Оскільки у світі зростає потреба в обміні інформації між різними мовами та культурами, зростає необхідність не тільки у перекладі та якісній передачі сенсу, а й у транслітерації задля передачі термінів, які неможливо перекласти іншою мовою. Такими термінами можуть бути географічні та власні назви, терміни тощо, які присутні в мові оригіналу, однак відсутні в мові, якою передається інформація. Саме тому вивчення принципів та методів транслітерації стає важливим для багатьох фахівців у галузі лінгвістики та перекладу.

При перенесенні слів з однієї мови в іншу потрібно дотримуватися точності в збереженні графічного образу слова або у його вимові. За словами мовознавця Сергія Дорошенка (2006) це зумовлено тим, що серед існуючих алфавітів жоден не забезпечує повної відповідності між написанням та вимовою. У такому випадку задля передачі слів два різні способи передачі письма, такі як транслітерація та транскрипція. Транскрипція на відмінну від транслітерації передає звучання іноземного слова, а не відтворює його склад літер (Гриньова, 2021). Однак у досить великій кількості наукової літератури ці два способи передачі письма згадують разом через їхню взаємопов'язаність та подібність цілей. Наприклад, у випадках, коли головною метою є зробити текст зрозумілим для людей, які володіють певною мовою, використовують і транслітерацію, і транскрипцію.

М. П. Кочерган (2001) вказує на те, що термін “транслітерація” часто використовується для опису практичної транскрипції іншомовних слів за допомогою літер національного алфавіту з урахуванням їхньої вимови. Зважаючи на наявність різних правил для практичної транскрипції, у нас виникають різні варіанти передачі звуків та символів, що можуть зумовлювати різні підходи та інтерпретації залежно від контексту та застосованої системи.

Також транслітерацію іноді порівнюють з перекладом. На відмінну від перекладу, який займається передачею значення, транслітерація його не передає. Тобто переклад зберігає зміст при передачі засобами іншої мови в той час, коли транслітерація відображає один алфавіт іншим (Shastri, 2011).

Як зазначає Есенова Е. Й. (2023) у 19-му столітті транслітерацією був процес перекладу слів та текстів з мов, які не мали латинської графіки, засобами латинської графіки. Результатами цього процесу у той час ставали транслітеровані прізвища та імена, назви книг та статей, які включалися у національні бібліотеки. Також у цьому ж столітті британський лінгвіст Річард Лепсіус у своїй науковій роботі зазначав про необхідність створення універсальної системи транслітерації (Vakulenko, 2004). Згодом у своїй праці “Standart Alphabet” він виклав структуру універсальної

латинської транслітерації, яка б враховувала особливості письма як латинських, так і не латинських систем письма для різних мов (Д'яков, Кияк, & Куделько, 2000).

На міжнародному рівні системи транслітерації для нелатинських систем письма активно розроблялися Міжнародною організацією стандартів (ISO), яка ставила за мету створення чітких та однозначних правил для передачі тексту з одного алфавіту в інший. Ці системи транслітерації відображають кожен нелатинський символ у відповідний латинський символ без будь-яких непорозумінь або можливих спотворень. При цьому особливістю цих систем є відсутність використання комбінацій літер, що гарантує максимальну однозначність та прозорість у транслітераційному процесі (Д'яков, Кияк, & Куделько, 2000).

1.2. Основні принципи транслітерації та вимоги до неї

Задля забезпечення якості, зрозумілості та ефективності у перетворенні тексту з однієї системи письма однієї мови в систему письма іншої існують принципи транслітерації. Наявність цих принципів забезпечує розуміння мовного матеріалу, а також сприяє міжнародній комунікації.

Одним з основних принципів транслітерації є побуквене перенесення тексту (Дорошенко, 2006). За словами Гудманяна А. Г. (1999) цей принцип, який називається графічним, передбачає суворе відображення літерних відповідників між системами письма, на відмінну від практичної транскрипції.

Основною вимогою транслітерації, що регулює її процедуру, є еквівалентність між початковим та кінцевим значенням. Ця вимога існує задля того, щоб уникнути втрати або ж спотворення інформації, яку необхідно передати (Vakulenko, 2015). Також у дослідженні Д'якова, Кияка та Куделько (2000) висвітлено різноманітні вимоги до процесу транслітерації. Однією з таких вимог є інтернаціональний характер транслітерації, що передбачає універсальність та застосування у різних

мовних середовищах. Далі, важливим є принцип оборотності, який дає можливість легко конвертувати транслітерованій текст назад у його оригінальне написання. Також у дослідженні розглядається аспект урегульованості транслітерації за допомогою елементарних правил, які можуть бути засвоєні без необхідності знання конкретних мов чи національних орфографічних норм. Це сприяє простоті до доступності процесу транслітерації для широкого кола користувачів, незалежно від їхнього рівня підготовки чи спеціалізації в лінгвістиці. Д'яков, Кияк та Куделько (2000) також вказують на необхідність адаптації процесу транслітерації до можливостей автоматизованої комп'ютерної обробки відповідно до сучасних стандартів. Вони зауважують, що при використанні транслітерації у контексті сучасних технологій важливо враховувати можливість автоматизованого опрацювання тексту комп'ютерами. Це особливо актуально в контексті системи Макк'юна-Райшауера, яка використовує апостроф та діакритичний знак для позначення декількох літер. Однак з початком комп'ютерної епохи ці символи почали опускатися, що часто призводило до плутанини при транслітерації та наборі тексту на комп'ютері.

1.3. Застосування транслітерації

Зазвичай транслітерація використовується в ситуаціях, коли не має можливості передати слово-оригінал при перекладі, коли потрібна висока точність (Shastri, 2011).

В Україні активно транслітерацію застосовували у 18-19-ому століттях при запозиченні в український текст англійських слів. Однак при запозиченні слів англійського походження вона застосовується рідше, адже більш поширеними засобами для запозичення стали практична транскрипція та трансформування (Есенова, 2023).

Дослідник М. О. Вакуленко (2015) вважає, що транслітерація необхідна там, де текст має бути представлений у кількох варіантах різними мовами, однак мати

однаковий інформаційний зміст. Саме тому транслітерацію використовують при міжнародному офіційному спілкуванні для написання кількомовних бланків, угод та вивісок; для посвідчення особи у паспортах; для різноманітної бібліографічної документації, друкованої продукції, різних банків інформації тощо.

Транслітерація широко застосовується для запису власних назв. Цей процес використовується для того, щоб уникнути непорозумінь, коли в іншій мові, наприклад, назва бізнес-компанії перекладається не дуже добре. Також досить часто задля привернення уваги читачів транслітерація імені, назв місцевості та відомих понять використовується у ЗМІ, а саме в новинах та заголовках (Guay). Транслітерація широко поширена і для запису страв у ресторанних меню тієї чи іншої кухні певної країни (Accredited Language Services).

За словами О. М. Щегель (2009) використання транслітерації є доцільним у різних сферах, таких як укладання каталогів бібліотек, формування та створення бібліографічних списків, створення спеціалізованих видань, наукових статей тощо. Це стає необхідним для забезпечення відповідності між текстами різних мов та забезпечення їхньої точності та правильності.

За даними Кім Хе Йон (2009) транслітерація також широко застосовується при запозиченні в мову слів, які відсутні в мові. Наприклад, запозиченими словами, які були адаптовані в мові за допомогою транслітерації, в корейській мові є наступні слова: 택시 (від англійського “taxi”), 위스키 (від англійського “whiskey”) та 초콜릿 (від англійського “chocolate”). Ці приклади транслітерованих слів є відносно близькими до оригінально звучання, але водночас далекими від оригінального англійського звучання.

Висновки до розділу 1

У першому розділі нашої курсової роботи ми розглянули поняття транслітерації, як спосіб передачі письма одного алфавіту іншим. Транслітерація бере за мету забезпечення абсолютно точного відтворення транслітерованої лексичної одиниці в оригінальному написанні без будь-яких спотворень та змін. Цей спосіб передачі письма однієї мови абеткою іншої мови став важливим аспектом у міжмовній та міжкультурній комунікації, знайшов широке застосування у перекладі та передачі іншомовних термінів іншою мовою.

Транслітерацію досить часто порівнюють з практичною транслітерацією та перекладом, що призводить до виникнення непорозумінь.

У даному розділі ми також розглянули основні принципи транслітерації та вимоги до неї. Серед головних принципів транслітерації виокремлюють побуквене відтворення тексту, еквівалентність між початковим та кінцевим значенням тексту, що транслітерується, універсальність та застосування у різних мовних середовищах, а також врахування використання сучасних технологій для простого користування даним процесом широким колом людей.

Також ми дослідили застосування транслітерації в різних сферах, а саме їх використання у міжнародному спілкуванні, для написання різноманітних документів, запису власних назв, укладання каталогів та бібліографічних списків, а також при запозиченні слів з іншої мови шляхом їх адаптації за допомогою транслітерації.

РОЗДІЛ 2

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМ ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКИХ МОВАХ

2.1. Порівняльна характеристика систем транслітерації з корейської мови в українській мові

Коли мова йде про транслітерацію корейської мови в українській мові, виникає певна складність. Це спричинено тим, що українська мова не має стандартної системи транслітерації для корейського алфавіту, що ускладнює процес передачі інформації та тексту між двома мовами. Саме тому як зазначає О. М. Щегель (2009) є необхідність укласти систему передачі корейських слів за допомогою транслітерації. Це важливо тому, що транслітерація є надзвичайно корисною для фахівців та укладання понять у вузько наукових текстах, де точність та чіткість мають важливе значення для забезпечення правильного тлумачення певних термінів.

Через відсутність власної системи транслітерації перекладачі та науковці найчастіше користуються системою Концевича (кор. *큰체비치 체체*) (Wikipedia). Дана система розроблена російським сходознавцем Левом Концевичем для передачі корейського алфавіту кирилицею. Попри те, що в українській мові відсутня власна система кирилізації, використання системи Концевича все ж таки не підходить для використання в нашій. Однією з найголовніших причин для цього є те, що вона не враховує специфіку української фонетики. Зазвичай перекладачі та науковці використовують цю систему, українізуючи її на свій лад.

Оскільки питання транслітерації корейського алфавіту в українській мові є актуальним через відсутність офіційної системи транслітерації у межах нашої курсової роботи ми вирішили запропонувати власну систему транслітерації для

корейської мови. Різниця між фонемами корейської та української мов створює труднощі при транслітерації, що може призвести до спотворення звучання корейських слів під час їх передачі українською мовою (Мосенкіс & Синишин, 2007). Саме тому наша система транслітерації ґрунтується на аналізі фонетичних та графічних особливостей корейської мови задля забезпечення максимальної відповідності між звуками та літерами українського й корейського алфавітів, а також для зменшення спотворення при передачі слів в українській мові. Наша робота передбачала створення зручної та зрозумілої системи транслітерації, яка дозволить користувачам, які володіють українською мовою, легко та ефективно працювати та взаємодіяти з корейськомовними текстами.

У корейській мові є свої основні голосні літери ㅏ , ㅑ , ㅓ , ㅕ , ㅗ , ㅛ , ㅜ , ㅠ , ㅡ , ㅣ (나무위키). У нашій роботі ми пропонуємо транслітерацію цих голосних літер для української мови, яка подана у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Транслітерація основних голосних корейської мови в українській мові

Номер	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Літера корейського алфвіту	ㅏ	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ	ㅜ	ㅠ	ㅡ	ㅣ
Українська транслітерація	а	я	о	йо	о	йо	у	ю	и	і

У корейській мові існують голосні літери, які формуються шляхом комбінування основних голосних літер. Такими літерами є ㅘ , ㅙ , ㅚ , ㅜ , ㅠ , ㅝ , ㅞ , ㅟ , ㅠ , ㅡ , ㅢ (나무위키). Ці голосні літери часто відомі як дифтонги, оскільки складаються з комбінації двох голосних звуків. Наша пропозиція щодо транслітерації цих дифтонгів наведена у таблиці 2.2. У цій таблиці надано пропозицію щодо транслітерації корейської літери ㅟ як *e*, що відображає її фонетичну вимову в корейській мові та сприяє збереженню звуку при перенесенні тексту на українську

мову. В цій таблиці також наведено три різних методи транслітерації дифтонга ㅟ в українській мові, враховуючи різні варіанти його вимови в корейській мові. Рекомендуємо записувати дифтонг ㅟ як *ий*, коли він починає слово. Наприклад, назва міста 의왕 , що розташоване в провінції Кьонгідо, буде транслітеруватися як *Ийван*. У випадку, коли цей дифтонг розташований всередині слова або перед ним в складі стоїть будь-яка приголосна окрім ㅇ , рекомендуємо транслітерувати його як *і*. Наприклад, ім'я 은희 буде транслітероване в українській мові як *Инхі*. Третій метод транслітерації дифтонга ㅟ – передача його як *е* – застосовується, коли він є частиною присвійного суфікса 의 . Ці три підходи до транслітерації дифтонга ㅟ також розглянуті з метою збереження звукової близькості при його перенесенні до української мови.

Таблиця 2.2.

Транслітерація дифтонгів корейської мови в українській мові

Номер	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Літера корейського алфавіту	ㅟ	ㅟ	ㅟ	ㅟ	ㅟ	ㅟ	ㅟ	ㅟ	ㅟ	ㅟ	ㅟ
Українська транслітерація	е	е	е	е	ва	ве	ве	во	ве	ві	ий, і, е

У сучасній корейській мові налічується 14 приголосних літер: ㄱ , ㅋ , ㆁ , ㄷ , ㅌ , ㄴ , ㄹ , ㄷㄹ , ㄷㄷ , ㄷㄴ , ㄷㄹ , ㄷㄷ , ㄷㄴ (나무위키). Транслітерацію перших дев'яти літер, які не є придиховими, ми запропонували у таблиці 2.3. Для транслітерації літери ㄱ ми навели два способи передачі в українській мові. Перший метод передбачає транслітерацію корейської літери ㄱ як української *к*, коли вона є першою літерою початкового складу слова. Однак, коли ця літера розташована всередині слова, ми пропонуємо транслітерувати її як *г*. Наприклад, при транслітерації назви провінції 경기도 використовуються обидва запропоновані нами варіанти транслітерації літери

7. Таким чином в українській мові 경기도 транслітеруватиметься як *Кьонгідо*. Для корейської літери ㄷ ми пропонуємо також два способи транслітерації. У першому способі дана літера транслітерується як українська літера *p*, коли стоїть на початку складу або в кінці складу, якщо наступний починається з голосної літери. Наприклад, цей підхід використовується для транслітерації міст ㄱ우리 та ㅁ양, які будуть записані українською мовою як *Курі* та *Мірян* відповідно. Однак, ми пропонуємо ще один спосіб транслітерації цієї літери українською як *ль*, коли корейська буква ㄷ стоїть в кінці складу. Наприклад, назва міста 울산, яке в українській мові транслітеруватиметься як *Ульсан*. Також пропонуємо використовувати *ль* для випадку, коли ㄷ стоїть в кінці одного складу та на початку іншого. Для транслітерації в українській мові корейської літери ㅅ ми також навели два варіанти передачі. У першому варіанті літера ㅅ не транслітерується на початку складу. Однак, коли дана літера стоїть в кінці складу, пропонуємо транслітерувати її як українську літеру *н*. Використання двох запропонованих способів транслітерації для корейської літери ㅅ наочно демонструється при перенесенні назви міста ㅅ양 до української мови, де вона буде передана як *Анян*. Запропонована нами система транслітерації звертається також до принципів фонології корейської мови, тому ми пропонуємо передавати корейську літеру ㅈ українською як *чж*, що допомагає зберегти звукові відтінки приголосної літери під час перенесення в українську мову.

Таблиця 2.3.

**Транслітерація приголосних букв корейської мови, які не є придиховими,
в українській мові**

Номер	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Літера корейського алфавіту	ㄱ	ㄴ	ㄷ	ㄹ	ㅁ	ㅂ	ㅅ	ㅇ	ㅈ

Продовження табл. 2.3.

Українська транслітерація	к, г	н	д	р, ль	м	б	с	-, н	чж
------------------------------	------	---	---	-------	---	---	---	------	----

У таблиці 2.4. ми пропонуємо транслітерацію придихових літер корейської мови для їх відтворення українською мовою. У цій системі транслітерації літери ㅈ, ㅋ, ㅌ та ㅍ переносяться як ч, к, т та п відповідно, без включення позначення придихового звуку [х], який зазвичай використовують для транслітерації корейської мови кирилицею. У запропонованій нами системі транслітерації ми відмовляємося від включення цього придихового звуку [х], щоб забезпечити зручніше користування транслітерованими текстами або словами для носіїв української мови.

Таблиця 2.4.

Транслітерація придихових приголосних літер корейської мови в українській мові

Номер	1	2	3	4	5
Літера корейського алфавіту	ㅈ	ㅋ	ㅌ	ㅍ	ㅎ
Українська транслітерація	ч	к	т	п	х

Окрім наведених вище 14 приголосних у корейській мові також налічується 5 подвоєних голосних: ㅈㅈ, ㅋㅋ, ㅌㅌ, ㅍㅍ, ㅎㅎ (나무위키). Транслітерацію цих подвоєних приголосних ми пропонуємо у таблиці 2.5. У корейській мові літерам ㅈㅈ, ㅋㅋ, ㅌㅌ, ㅍㅍ, ㅎㅎ відповідають подвійні звуки [кк], [тт], [пп], [сс], [чч]. Однак українській мові такі поєднання звуків не притаманні, тому для їх передачі ми пропонуємо використовувати подвійне написання відповідних приголосних літер, а саме: кк, тт, пп, сс та чч. Як і в наведених раніше пропозиціях щодо транслітерації літер корейського алфавіту, це допомагає зберегти фонетичну точність та уникнути спотворень при транслітерації корейських слів українською мовою.

Таблиця 2.5.

Транслітерація подвоєних приголосних літер корейської мови в українській мові

Номер	1	2	3	4	5
Літера корейського алфавіту	ㅌ	ㄷ	ㅍ	ㅍ	ㅍ
Українська транслітерація	кк	тт	пп	сс	чч

Запропоновану нами систему транслітерації можна використовувати можна використовувати для різних цілей. Наприклад, її можна використовувати для академічних досліджень з корейської мови, літератури та культури, коли потрібно перенести корейський текст, термін чи назву в українську мову. Також дана система може бути використана для публікацій або інших письмових робіт, які стосуються Кореї, корейської мови та культури. Також вона може бути використана для розширення української аудиторії та її розуміння контенту, що стосується Кореї або культури цієї країни. Використання також можливе при створенні каталогів або архівних матеріалів, пов'язаних з Кореєю. Врешті-решт, запропонована система транслітерації може використовуватись при міжнародній комунікації та співробітництві, коли потрібно зберегти зрозумілість між двома різними мовами. Таким чином, ця система транслітерації допомагає ширше розуміти корейську мову та культуру в українському контексті.

2.2. Порівняльна характеристика систем транслітерації з корейської мови в англійській мові

Використання латиниці для транслітерації та транскрипції корейської мови називають латинізацією. Також цей термін називають романізацією. Латинізація може охоплювати транслітерацію та транскрипцію. При використанні транслітерації для латинізації основною метою є точна передача символів письмом потрібної мови, однак на звучання увага майже не звертається (Academic Kids). Однак, на сучасному етапі лінгвістики не існує систем латинізації, в яких використовується лише транслітерація. Саме тому корейський алфавіт зазвичай передають фонологічними еквівалентами в англійському алфавіті. Для латинізації корейської мови зазвичай використовують три системи: систему Макк'юна-Райшауера, Нову латинізацію корейської мови та Єльську латинізацію (The Digital Orientalist).

Найпершою системою латинізації корейської мови є система Макк'юна-Райшауера (кор. *매켄-라이샤워 표기법*). Це перша система латинізації корейської мови, яка набула певного визнання (Language Log). Вона була створена у 1939 році американськими вченими Джорджем Макк'юном та Едвіном Райшауером та стала значним поворотним моментом у тогочасних дослідженнях, пов'язаних з Кореєю (The Korea Times). Головною метою цієї системи латинізації було наблизити корейську мову таким чином, щоб її звучання стало доступним всьому світу. Для цього на позначення деяких голосних використовують спеціальний діакритичний знак – бреве \checkmark , а при латинізації приголосних використовують апостроф для позначення того, що цей приголосний є придиховим. Однак, використання цих знаків викликало чимало проблем під час епохи Інтернету, оскільки введення спеціальних літер *ö* та *ÿ*, які позначають \checkmark та $'$ відповідно, ускладнюється при використанні стандартної клавіатури (The Digital Orientalist). Попри деякі недоліки даної системи, вона залишається загальноприйнятою в академічних колах у всьому світі (The Korea Times).

Найпоширенішою та загально прийнятою системою латинізації корейської мови є Нова латинізація корейської мови (кор. *국어의 로마자 표기법*). Ця система латинізації включає в себе правила і транслітерації, і транскрипції. Система була розроблена Національною академією корейської мови та була опублікована у 2000

році (Wikipedia). Після затвердження ця система офіційно використовується у Республіці Корея з 2005 року (Academic Kids). Нова система є кращою для застосування, оскільки нею розв'язали проблеми, які виникали при використанні системи Макк'юна-Райшауера (кор. *매췌-라이샤위 표기법*), яка не бере до уваги принципи транслітерації, а була створена лише на принципах транскрипції та надає перевагу точному звучанню (Wikipedia). Однією з проблем цієї системи була її непридатність до цифрової епохи, адже у ній використовується бреве ̣, яке не можна було знайти на клавіатурі. Також у цій системі використовується апостроф на позначення придихових приголосних, однак його почали опускати в загальному вжитку, через що також виникали проблеми (Web archive).

У Новій латинізації корейської мови відображено розрізнення між не придиховими приголосними ㄱ, ㄷ, ㅂ, ㅈ та придиховими приголосними ㅋ, ㅌ, ㅍ, ㅊ на відмінну від системи Макк'юна-Райшауера. У системі Макк'юна-Райшауера на позначення не придихових та придихових приголосних використовувалися *k, t, p, ch*. При цьому для розрізнення не придихових та придихових приголосних при латинізації використовують апостроф для позначення придихових приголосних: *k', t', p', ch'*. Для того, щоб уникнути проблеми опущення апострофа у Новій латинізації не придихові ㄱ, ㄷ, ㅂ, ㅈ позначаються як *g, b, d, j* відповідно, а придихові голосні ㅋ, ㅌ, ㅍ, ㅊ позначаються як *k, t, p* та *ch* відповідно (Wikipedia). Таким чином за системою Макк'юна-Райшауера *부산* записується як *Pusan*, а за Новою латинізацією – *Busan*. Аналогічно зі словом *태안*, яке за системою Макк'юна-Райшауера передається як *Tae'an*, а у Новій латинізації – *Tae'an* (Web archive).

Головною відмінністю Нової латиниці та системи Макк'юна-Райшауера серед голосних стала зміна написання голосних ㅑ та ㅓ. У старішій системі вони записувалися як *o* та *y* відповідно. Однак, як вже згадувалося вище, під час розвитку цифрової епохи бреве ̣ почало упускатися через його відсутність на клавіатурі та незручність у використанні, тому в Новій латинізації корейської мови голосні ㅑ та ㅓ записуються як *eo* та *eu* відповідно. Наприклад, використовуючи систему

Макк'юна-Райшауера, слово 성주 передається як *Söngju*, однак використовуючи Нову латинізацію, воно записується як *Seongju*. Аналогічно зі словом 경곡 за системою Макк'юна-Райшауера воно передається як *Kŭmgok*, а за Новою латинізацією – *Geumgok* (Web archive).

Використовуючи Нову латинізацію корейської мови, приголосна ㅅ завжди позначається як *s*, незалежно від позиції, на відмінну від системи Макк'юна-Райшауера, у якій дана приголосна записується як *sh* та *s*, залежно від голосної, якій вона передуює. Зазвичай цю відмінність можна помітити при латинізації 시 , який у системі Макк'юна-Райшауера передається як *shi*, а у Новій латинізації корейської мови – як *si*. Яскраво цю зміну видно при латинізації слова 실상사 , яке при латинізації за системою Макк'юна-Райшауера передається як *Shilsangsa*, а за Новою латинізацією – як *Silsangsa* (Web archive).

Через наведені вище зміни Нова система латинізації корейської мови стала наближеною до першоджерела, однак більш віддалилася від англійської мови (The Digital Orientalist).

Однією з проблем Нової латинізації корейської мови є те, що не завжди зрозуміло, як правильно прочитати транслітерованій текст. Переглянемо до прикладу транслітерацію назви міста 구미 , яка передаватиметься як *Gumi*. В такому випадку перший склад вимовляється як [гу], а другий – як [мі]. Однак, не знаючи, що *u* при транслітерації завжди вимовляється як [y], можливо збитися та вимовити літеру як в англійському слові “*gum*”. Також може статися непорозуміння з кінцевою голосною, яку неправильно можна вимовити, як англійську літеру “*i*”. Саме тому потрібно враховувати подібні нюанси при читанні транслітерованих з корейської мови слів чи текстів (Korean LII).

Відповідно до Нової латинізації корейської мови було змінено латинізацію на дорожніх знаках та вказівниках, а також у назвах залізничних станцій та станцій метрополітену. Незмінною залишили латинізацію існуючих компаній та прізвищ, однак для нових назв уряд рекомендував використовувати Нову латинізацію. У

Північній Кореї продовжується використання системи Макк'юна-Райшауера (Wikipedia).

Однією з найвідоміших та широко поширених систем латинізації також є Єльська латинізація. Дана система латинізації була розроблена Самуелем Елмо Мартіном та його колегами з Єльського університету. Цю систему широко використовують переважно в лінгвістиці як стандартну систему латинізації (Wikipedia). Однак, вона не призначена для навчання та практичного використання у мові, адже не враховує фактичне використання слів у мові (The Digital Orientalist). Також Єльську латинізацію використовують для сучасної корейської мови та позначення приголосних, які зникли з сучасної південнокорейської орфографії та стандартної вимови слова (Language Log). Таким чином за допомогою Єльської латинізації можна латинізувати середньовічну корейську мову.

У Єльській системі основний акцент робиться на написанні слова, а не на його мові, яка береться до уваги у Новій латинізації корейської мови та системі Макк'юна-Райшауера. Тому хангиль завжди передається однією й тією ж літерою, незалежно від вимови в контексті (Academic Kids). На відмінну від системи Макк'юна-Райшауера Єльська латинізація корейської мови не використовує діакритичний знак ˇ на позначення деяких голосних.

ISO/TR 11941:1996 також є однією з систем латинізації корейської мови, однак не є загальноживаною (Wikipedia). Дана система була призначена для забезпечення міжнародного обміну письмовими документами (Transliteration of Korean script into Latin characters, 1996). Система заснована на транслітерації та була змодельована на основі Нової латинізації корейської мови. У грудні 2013 року стандарт ISO/TR 11941:1996 було скасовано (Wikipedia).

Особливістю системи транслітерації ISO/TR 11941:1996 є використання двох методів для позначення приголосних, на відміну від вище наведених систем (таблиця 2.2.). При транслітерації тексту може використовуватись метод 1 або метод 2, однак

ці два способи написання не можуть використовуватися одночасно (Transliteration of Korean script into Latin characters, 1996).

Таблиця 2.6.

Методи позначення приголосних у системі латинізації ISO/TR 11941:1996
(Transliteration of Korean script into Latin characters, 1996)

№		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Корейська приголосна		ㄱ	ㅋ	ㆁ	ㄷ	ㅌ	ㄷ	ㅌ	ㅍ	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ	ㅜ	ㅠ	ㅡ	ㅣ	ㅍ	ㅑ	ㅓ
Латинізація	Метод 1	k	kh	ng	t	th	tt	p	ph	pp	c	ch	cc	s	ss	h	-	n	/	r	m
	Метод 2	g	k	gg	d	t	dd	b	p	bb	j	c	jj	s	ss	h	-	n	/	r	m

Також при транслітерації приголосної літери \circ використовується три способи передачі приголосної залежно від позиції в складі або в слові, якщо воно є багатоскладовим. На початку складу дана літера не транслітерується, тому в таблиці 2.2. на місці латинської літери, яка відповідає за транслітерацію приголосної стоїть знак “-”. В кінці складу транслітерується як *ng*. Також при використанні обох методів, якщо літера \circ стоїть на початку складу всередині багатоскладового слова, на позначення цієї приголосної ставлять апостроф. Наприклад, слово 고양이 при використанні методу 1 буде транслітеруватися як *ko`yang`i*, а при використанні методу 2 – *go`yang`i* (Transliteration of Korean script into Latin characters, 1996).

Також при використанні одного з методів для транслітерації приголосних ㄷ, ㅃ, ㅆ та ㅈ, які стоять в початковій позиції не початкового складу багатоскладового слова. Таким чином при використанні методу 1 слово ㄱㅃㅆ транслітеруватиметься як *o`ppa*, а при використанні методу 2 – як *o`bba*. Апостроф використовується також при транслітерації придихових приголосних ㅋ, ㆁ, ㅍ та ㅌ, які стоять в початкових позиціях не початкових складів багатоскладового слова, за допомогою методу 1. Наприклад, слово *지치다* в такому випадку буде транслітеруватися як *ki`chata* (Transliteration of Korean script into Latin characters, 1996).

Стандарт ISO/TR 11941:1996 використовується лише для запису імен символами системи Unicode (Wikipedia).

Однією з систем для транслітерації корейської мови є система SKATS (англ. *Standard Korean Alphabet Transliteration System*). На відмінну від інших систем, які транслітерують літери корейського алфавіту латиницею, система SKATS відображає корейський алфавіт через азбуку Морзе до її кодів та назад до її еквівалентів у латиниці. Саме тому систему SKATS називають не справжньою системою транслітерації (Wikipedia).

Висновки до Розділу 2

У другому розділі було розглянуто причину необхідності відмовитися від використання системи Концевича для транслітерації корейської мови в українській мові, адже вона не враховує специфіку української мови.

Оскільки питання транслітерації корейської мови в українській мові є актуальним через відсутність офіційної системи транслітерації для корейської мови нами було запропоновано власну систему транслітерації. Запропонована нами система ґрунтується на аналізі фонетичних та графічних особливостей корейської мови задля забезпечення максимальної відповідності між звучанням та графічним

записом слів у корейській та українській мовах. Також ми навели запропонували декілька способів передачі літер корейського алфавіту, які мають різні особливості читання залежно від позиції в слові, щоб зберегти звук при перенесенні тексту в українську мову. Запропонована система транслітерації може використовуватися при академічних дослідженнях корейської мови, для публікацій чи інших робіт, які стосуються Кореї та її мови, покращення розуміння контенту, що стосується Кореї та її культури, а також для міжнародної комунікації та співпраці задля збереження зрозумілості між мовами.

Також у другому розділі нашої курсової роботи було порівняно системи латинізації, які використовують принципи транслітерації для передачі корейського тексту. У цьому розділі було відзначено переваги та недоліки розглянутих систем латинізації у тих чи інших аспектах використання, а також вказано головні відмінності між порівнюваними системами, зокрема системи Макк'юна-Райшауера, Нової латинізації корейської мови та Єльської латинізації.

ВИСНОВКИ

Метою нашої курсової роботи було порівняти Нову латинізацію корейської мови, систему Макк'юна-Райшауера, Єльську латинізацію корейської мови, ISO/TR 11941 та SKATS, які використовують для передачі корейської мови в англійській мові, а також запропонувати власну систему транслітерації корейської мови для української мови.

У ході курсової роботи ми проаналізували та уточнили поняття транслітерації та її значення у різних аспектах, а саме у міжнародній комунікації, науці, освіті тощо. Транслітерація є способом передачі письма, при якому графічний запис слова однією мовою передається відповідними графічними знаками іншої мови, зазвичай не зважаючи на вимову. Однією з основних цілей транслітерації є досягнення максимально точного відтворення транслітерованого тексту без будь-яких спотворень чи змін. Однак під час нашої роботи, ми виявили, що жоден з існуючих алфавітів не повністю передає відповідність між написанням та вимовою, що вимагає розгляду додаткових методів передачі тексту. Таким чином, окрім транслітерації, існує інший підхід – транскрипція. Важливо відзначити, що транскрипцію, а особливо практичну транскрипцію, досить часто порівнюють з транслітерацією, проте ці поняття мають відмінності між собою у передачі звуків. Також ми зазначили, що транслітерацію часто порівнюють з перекладом, проте ці два поняття мають відрізнитися призначенням та методологією використання. Наше дослідження виокремило основні принципи транслітерації, серед яких головним є побуквене відтворення тексту, а головною вимогою до цього процесу є еквівалентність між початковим та кінцевим значенням, що забезпечує уникнення спотворення передачі тексту іншою мовою та втрати його сенсу. Важливою вимогою до транслітерації в сучасному світі є змога її використання широким колом людей, які можуть бути зовсім незнайомими з лінгвістикою та не залежно від їх підготовки. Ми також вивчили сфери застосування транслітерації, які включають переклад та передачу назв,

особливо власних, з однієї мови в іншу, бібліотечну справу, складання різноманітної документації та адаптацію відсутніх у мові слів за допомогою транслітерації.

У другому розділі нашої курсової роботи ми розглянули необхідність у розробці офіційної системи транслітерації з корейської мови з метою її використання в українському мовному просторі. Крім цього, ми зазначили, що використання системи Концевича для передачі корейського тексту українською мовою не є рекомендованим для використання в українській мові, оскільки вона не враховує специфіку української лексики, що може призводити до неточностей та недоліків у передачі корейських слів українською мовою.

У рамках курсової роботи ми представили власну систему транслітерації корейського тексту українською мовою. Наш підхід до транслітерації корейського алфавіту враховує як фонетичні, так і графічні особливості корейської мови, забезпечуючи відповідність між звуками та літерами алфавітів двох мов. Зокрема ми запропонували декілька способів транслітерування таких літер корейського алфавіту як ㅏ, ㅑ, ㅓ та ㅕ через їхню особливість у вимові залежно від положення в слові. Окрім цього ми пояснили особливості транслітерації голосної літери ㅗ, приголосної літери ㅛ та подвоєних літер ㅑㅑ, ㅓㅓ, ㅕㅕ та ㅕㅛ. У роботі ми запропонували систему транслітерації, яка дозволить користувачам, які володіють українською мовою, легко та ефективно працювати з текстами написаними корейською мовою.

У нашій курсовій роботі ми також розглянули системи латинізації, які використовують транслітерацію, як одним із принципів передачі тексту в англійській мові. Система Макк'юна-Райшауера є першою системою латинізації корейської мови. Для позначення окремих голосних та приголосних у цій системі використовувалися діакритичний знак та апостроф, через що з епохою глобалізації та комп'ютерних технологій використання даної системи ускладнилося. Систему Макк'юна-Райшауера у нашій курсовій роботі ми здебільшого порівнювали з Новою латинізацією корейської мови, яка була створена для вирішення проблем, які виникали при використанні системи Макк'юна-Райшауера. Як ми зазначили у роботі,

Нова латинізація корейської мови бере до уваги принципи транслітерації та була створена на їх основі, на відмінну від системи Макк'юна-Райшауера, яка базується лише на принципах транскрипції. Головною перевагою Нової латинізації корейської мови стала відмова від діакритичних знаків та апострофа у даній системі, що значно спростило використання латинізації, як способу передачі корейського алфавіту латиницею. Попри значні переваги користування Новою латинізацією корейської мови, ми також навели недолік цієї системи. Цим недоліком стало те, що не завжди зрозуміло, як правильно читати транслітерований текст. Іншою системою, яку ми порівняли в нашій роботі стала Єльська латинізація корейської мови. Головною перевагою даної системи є можливість використанні системи для транслітерації давніх корейських текстів, а особливо приголосних літер, які зникли з сучасної корейської мови. Також у роботі ми навели систему латинізації ISO/TR 11941:1996, яка була розроблена для міжнародного обміну документами. Крім цього, нами було проаналізовано методи написання приголосних літер у даній системі латинізації корейської мови. Також у роботі було розглянуто систему для транслітерації корейського алфавіту через азбуку Морзе, а саме систему SKATS.

초록

우리 용어 과정의 주제는 "우크라이나어와 영어의 한국어 음역의 비교 특성"이었다. 한국어를 다른 언어의 알파벳으로 음역하기 위해 여러 가지 다른 시스템이 사용되고 있는데, 이것이 우리 용어 과정의 주제가 한국어에서 우크라이나어와 영어로의 음역을 비교 연구하는 이유이다. 우리 용어 과정의 목적은 한국어를 영어로 음역하는 데 사용되는 국어의 로마자 표기법, 맥쿤-라이샤워 표기법, 예일 로마자 표기법, ISO/TR 11941 및 SKATS의 차이점을 확인하고 한국어를 우크라이나어로 음역하는 자체 시스템을 제안하는 것이다.

강좌 과정에서 우리는 한 자모의 글을 다른 자모로 옮기는 방법으로 음역의 개념을 고찰하였다. 음역은 음역된 어휘 단위가 왜곡이나 변형 없이 원래의 철자 그대로 재현되도록 하는 것을 목표로 한다. 한 언어의 글을 다른 언어의 알파벳으로 옮기는 이 방법은 언어 간, 문화 간 의사소통의 중요한 측면이 되었고, 외국어 용어를 다른 언어로 번역하고 전달하는 데 있어 광범위한 적용을 발견하였다. 강좌에서 우리는 음역의 기본 원리와 그 요구 사항에 대해서도 살펴보았다. 이와 같이 우리는 음역이 사용되는 영역에 대해서 탐구하였다.

용어 과정에서 우리는 또한 우크라이나어의 특수성을 고려하지 않기 때문에 한국어의 우크라이나어 음역을 위해 콘체비치 체계의 사용을 포기해야 하는 이유를 고려했다. 한국어의 우크라이나어 음역 문제는 한국어 공식 음역 시스템의 부재로 인해 관련이 있기 때문에 우리는 자체 음역 시스템을 제안했다. 우리가 제안한 시스템은 한국어와 우크라이나어의 단어의 소리와 그래픽 표현 사이에 최대의 일치성을 보장하기 위해 한국어의 음성 및 그래픽 특징 분석을 기반으로 한다. 또한 우리는 한글 텍스트를 렌더링하기 위해 음역 원리를 사용하는 로마자 표기법을 비교했다. 용어 과정은 다양한 사용 측면에서 고려된 로마자 표기법의 장단점, 특히

맥쿤-라이샤워 표기법, 국어의 로마자 표기법 및 예일 로마자 표기법을 비교한 시스템 간의 주요 차이점을 강조했다.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Гриньова, К. (2021). *Транскрипція та калькування перекладу*. Azurit. Відновлено з <https://www.azurit.kiev.ua/uk/2021/02/02/transkriptsiya-ta-kalkuvannya-perekladu/>
- Гудманян А. Г. (1999). *Відтворення власних назв у перекладі*. (Дис. д-ра філол. наук). Ужгородський державний університет, Ужгород.
- Д'яков, А. С., Кияк Т. Р. & Куделько З. Б. (2000). *Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти*. Київ: КМ Academia.
- Дорошенко, С. І. (2006). *Загальне мовознавство: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів*. Центр навчальної літератури.
- Есенова, Е. Й. (2023). Транслітерація як спосіб передачі матеріальної форми запозичених лексем. *Закарпатські студії*, 2(27), 139–144.
- Єльські системи латинізації. Wikipedia. Відновлено з https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8_%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97#%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0
- Кот, Н. А. (2017). *Транслітерація*. Українська бібліотечна енциклопедія. Відновлено з <https://ube.nlu.org.ua/article/Транслітерація>
- Кочерган, М. П. (2001). *Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів*. Видавничий центр "Академія".
- Мосенкіс Ю. Л. & Синишин Р. І. (2007). *Словесний образ Кореї в українському мовопросторі*. Київ: Видавничий дім А+С.

- Система Концевича..* Wikipedia. Відновлено 3
https://uk.wikipedia.org/wiki/Система_Концевича
- Щегель, О. М. (2009). Практична транскрипція корейських імен українською мовою: порівняння, проблеми і пропозиції. *Мовознавство*, (1), 76–87.
- Autumn. (2019). *What Is Transliteration?* Accredited Language Services. <https://www.accreditedlanguage.com/translation/what-is-transliteration/>
- Guay, L. M. (б. д.). *음역 vs. 번역*. Trusted Translations, Inc. Retrieved from <https://www.trustedtranslations.com/ko/blog/음역-vs-번역>
- ISO/TR 11941*. Wikipedia. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/ISO/TR_11941
- Korean Romanization*. Language Log. Retrieved from <https://languagelog ldc.upenn.edu/nll/?p=51316>
- McCune-Reischauer*. Wikipedia. Retrieved from <https://en.wikipedia.org/wiki/McCune%E2%80%93Reischauer>
- Revised Romanization of Korean*. Wikipedia. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Revised_Romanization_of_Korean
- Romanization and Transliteration of Korean Language: Social and Technological Dimensions*. The Digital Orientalist. Retrieved from <https://digitalorientalist.com/2024/02/13/romanization-and-transliteration-of-korean-language-social-and-technological-dimensions/>
- Romanization of Korean*. Korean LII. Retrieved from http://www.koreanlii.or.kr/w/index.php/Romanization_of_Korean?ckattempt=3
- Romanization of Korean*. Web archive. Retrieved from https://web.archive.org/web/20070813150658/http://www.korea.net:80/Korea/Kor_1oca.asp?code=A020303

Romanization of Korean. Wikipedia. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Romanization_of_Korean

Romanization. Academic Kids. Retrieved from <https://academickids.com/encyclopedia/index.php/Romanization>

Shastri, P. D. (2011). *Fundamental aspects of translation*. PHI Learning Pvt. Ltd.

Shields, S. L. (2021). *Romanizing Korean in many different ways*. The Korea Times. Retrieved from https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2024/04/113_303130.html

SKATS. Wikipedia. Retrieved from <https://en.wikipedia.org/wiki/SKATS>

Transliteration of Korean script into Latin characters (ISO/TR 11941:1996). (1996). ISO.

Vakulenko, M. O. (2004). Simple-Correspondent transliteration through a Slavic Latin alphabet. *Journal of Language and Linguistics*, 3(2), 213–228.

Vakulenko, M. O. (2015). Practical transcription and transliteration: Eastern-Slavonic view. *Govor*, 32(1), 35–56.

Yale romanization of Korean. Wikipedia. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Yale_romanization_of_Korean

Yale Romanization. Academic Kids. Retrieved from https://academickids.com/encyclopedia/index.php/Yale_Romanization#Korean

김해연. (2009). 한·중·일어에서의 영어 어휘 차용어의 음역과 번역 문제에 대한 연구. *Linguistic Research*, 26(3), 1–19.

한글. 나무위키. Retrieved from <https://namu.wiki/w/%ED%95%9C%EA%B8%80>